

Grenseløse drømmer

Navn på norsk søkerorganisasjon: Norges Idrettsforbund (heretter NIF)

Navn på lokale partnerorganisasjoner: Special Olympics, NOWSPAR, Sport in Action, Response Network og The Norwegian Association of Disabled, Zambia (heretter NAD Zambia)

Tema for programmet: Inkludering av ungdom med nedsatt funksjonsevne i Zambia

Samarbeidsland og geografiske områder: Zambia

Varighet på programmet: 3 år

1.0 Proqrambeskrivelse

Grenseløse drømmer er et prosjekt som skal styrke rettighetene og deltakelsen i utdanning og aktivitet blant ungdom med nedsatt funksjonsevne i Zambia. Gjennom opplæring av lærere og elever, ungdomsledede nettverk og målrettet påvirkningsarbeid skal prosjektet bidra til varig endring i både lokalsamfunn og skoler.

1.1 Situasjonsbeskrivelse

Ubuntu er et uttrykk fra afrikansk filosofi som betyr «Jeg er fordi vi er», og uttrykker ideen om fellesskap og gjensidig avhengighet. Her i Zambia vet vi at vi trenger hverandre. Det knytter oss mennesker sammen, på tvers av alder, interesser og verdensdelar. Kraften som ligger i fellesskap kan ikke undervurderes, og det er hva som nå har gitt oss styrke til å ta kontakt med dere.

Hver for oss er vi nemlig ikke sterke. Vi er de glemte ungdommene i Zambia. Utelatt fra utvikling og inkludering. Og utelatt fra utdanning og idrett. Men vi er likefullt ungdommer. Med drømmer, dedikasjon og drivkraft.

Vi er ungdommer fra Zambia med funksjonsnedsettelse. I dag er vi gjemt og glemt, ikke synlige og skapende, slik vi kunne ha vært. Så hva skal til for at vi kan endre på dette? Vi tror på at idrett og utdanning er vår vei inn til reell samfunnsdeltakelse. I Zambia henger disse to tingene tett sammen, da idrett er organisert gjennom skolen. De av oss som allerede er på skolen, blir i dag sittende igjen i klasserommet mens de andre har gym. Det betyr ikke bare at vi ikke får vært i aktivitet, men vi overlates til oss selv og våre egne tanker om at vi er mindre verdt. Det har satt dype spor i oss. Det har påvirket vårt selvbilde, og det påvirker hvordan lærerne og de andre elevene ser på oss – også når vi ikke har gym. Vi blir elevene som ikke klarer ting.

For oss stopper den enkle drømmen om å sparke en ball, å bevege oss og å være en del av et lag lenge før den begynner. Ikke fordi vi ikke vil, ikke fordi vi ikke kan, men fordi det ikke finnes nok kunnskap om oss og hva vi trenger for å kunne være aktive samfunnsborgere.

Nå søker vi kontakt med Operasjon Dagsverk og norsk ungdom. Vi vil fortelle vår historie, hvilke problemer vi møter i våre liv, og kanskje viktigst av alt foreslå noen løsninger som kan hjelpe oss på vei. Men først, la oss introdusere oss selv:

Jeg heter Victoria, er 19 år gammel og kommer fra Lusaka, hovedstaden i Zambia. Helt siden jeg var liten har jeg drømt om å være aktiv. Men fordi jeg har albinisme, har jeg aldri fått muligheten. Synet mitt er svakt, og huden min tåler ikke sola slik som andre sin gjør. Det gjør det vanskelig å delta i aktiviteter utendørs, selv om jeg så gjerne vil.

Janet her. Jeg er 17 år gammel, kommer fra Lusaka, og går siste året på ungdomsskolen her i Lusaka. Jeg har alltid følt meg annerledes. Fram til i fjor gikk jeg på en vanlig skole, og jeg ble stadig utelatt fra aktiviteter med klassekameratene mine. Nå går jeg på en spesialskole for barn som er litt annerledes, akkurat som meg. Her blir jeg forstått på en annen måte, og det betyr mye for meg. Nå har jeg det bedre, og jeg kan være med å leke og være i aktivitet med de andre elevene.

Jeg heter Tinene og er 15 år gammel. Jeg kommer fra Lusaka og er den eldste i en søskenflokk på fem. Det beste jeg vet med å være aktiv er å møte andre ungdommer og kjenne at kroppen jobber. Jeg liker den følelsen av å bli sliten uten å tenke over det. Men det er ikke alltid lett. Jeg sitter i rullestol, og det gjør at jeg ofte blir holdt utenfor på skolen. Noen ganger peker de andre elevene på meg og ler av rullestolen min.

Mitt navn er Mugwembe. Jeg er 15 år og ser på meg selv som en sosial person som elsker å spille volleyball. For meg betyr volleyball mye. Det er fordi at jeg gjennom idretten har funnet en måte å uttrykke meg på. Mine utfordringer er at jeg ikke kan snakke med ord, og jeg hører heller ikke. Når jeg spiller volleyball, føler jeg at andre forstår meg. Å slå ballen over nettet eller til en lagkamerat, er min måte å få kontakt med andre mennesker.

Og så var det meg igjen – Joshua. Jeg er 16 år gammel, og jeg går på Chainama Special School i Lusaka. På skolen er jeg med i vanlig undervisning, men jeg får aldri delta i gymtimene. Lærerne sier at jeg forstyrrer, at jeg ikke klarer å konsentrere meg og snakker utydelig. Når jeg spør om å få bli med, sier de bare at jeg ødelegger for de andre. Det føles urettferdig, og det gjør noe med hvordan jeg ser på meg selv. Kanskje jeg har en diagnose, men ingen har forklart meg noe. Her i Zambia er det lite kunnskap om slike ting, og mange voksne forstår det ikke. I stedet sier de bare at jeg må skjerpe meg, men det er ikke så enkelt.

Som gruppe representerer vi levde liv med funksjonsnedsettelse. Vi har erfart hvor vanskelig det kan være. Å bli utestengt fra læringsmiljøer, som idrett og utdanning, skaper problemer for oss. I undersøkelsen *National*

Disability survey fra 2018 står det at funksjonshemmede zambiere har lavere leseferdigheter sammenlignet med funksjonsfriske personer. Dette fører ofte til at folk som oss ender opp utenfor arbeidslivet og i fattigdom.

Zambiske myndigheter er kjent med de sosiale utfordringene personer med funksjonsnedsettelse møter på. I 2008 forpliktet de seg til å implementere FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Konvensjonen skal styrke arbeidet for inkludering og tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse. På 17 år har lite skjedd med våre rettigheter. På 17 år har mye derimot skjedd med oss. Vi har rukket å bli ungdom. Og vi har innsett at vi påvirkes av dette hver eneste dag.

På skolen, i idretten og ellers i samfunnet finnes det lite kunnskap om hvem vi er og hvilke behov vi har. Vi ber ikke om spesialbehandling, vi ber om at våre grunnleggende rettigheter blir respektert og ivaretatt. Uten det holdes vi utenfor. Vi har kunnskap, vi har vilje, og vi ønsker å delta. For oss handler det å være aktive samfunnsborgere også om å bidra til fellesskapet. Men for å kunne bidra, må vi først bli inkludert.

Å tro på Ubuntu handler om å ta ansvar for hverandre. Når vi ser oss selv som en del av et større fellesskap, betyr det at vi ikke lenger trenger å stå alene med våre utfordringer. Det betyr også at vi er flere som kan være en del av løsningen. Operasjon Dagsverk bygger på de samme verdiene – det er et prosjekt av og for ungdom, der solidaritet ikke bare er ord, men en handling. Nå ønsker vi å invitere norsk ungdom og Operasjon Dagsverk til å bidra med handling for å finne løsninger sammen med oss.

- Victoria, Janet, Tinene, Mugwembe og Joshua

1.2 Definisjonsavklaring

Når vi snakker om idrett i Zambia, inkluderer det både organisert aktivitet gjennom skolelag og lek og fysisk aktivitet i kroppsøvingstimer. Det meste av idretten i Zambia foregår gjennom skolene, og er mer lekpreget enn den organiserte idretten i Norge. Dette gir idretten et potensial til å favne bredt og engasjere alle, også de som er med for å ha det gøy og være sammen med venner, ikke nødvendigvis for å prestere.

Når vi bruker begrepet funksjonsnedsettelse, viser vi til definisjonen i FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne: «(...) langvarige fysiske, psykiske, intellektuelle eller sensoriske funksjonsnedsettelser som i samspill med ulike barrierer kan hindre en persons fulle og effektive deltagelse i samfunnet på lik linje med andre.» Prosjektet søker å inkludere unge med alle typer funksjonsnedsettelser, ettersom ungdom med ulike funksjonsnedsettelser ofte opplever utestengelse fra aktiviteter og diskriminering i utdanningen.

1.3 Forventede endringer

Gjennom et treårig prosjekt vil vi styrke deltakelsen og rettighetene til ungdom med funksjonsnedsettelser i Zambia, med søkelys på utdanning og idrett. Siden idrett i stor grad er knyttet til skolen, skjer hovedaktivitetene i og rundt 12 skoler i Livingstone og Lusaka. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med skolene, men retter seg også mot ungdom som står utenfor skolesystemet. Under følger en oversikt over prosjektskolene.

Skole	Skoletype	Antall elever med nedsatt funksjonsevne	Antall funksjons-friske elever	Antall lærere
Woodlands Secondary School	Ungdomsskole	4	1 511	106
Chilenje South Secondary School	Ungdomsskole	2	1 781	109
Bauleni Secondary School	Ungdomsskole	3	1 685	53
Chibelo Secondary School	Ungdomsskole	10	1 520	96
Luyaba Secondary School	Ungdomsskole	74	1 304	33
Holy Cross Secondary School	Ungdomsskole	13	1 291	57
Mujala Primary and Secondary School	Kombinert barne- og ungdomsskole	24	1 323	43
Schungu Primary and Secondary School	Kombinert barne- og ungdomsskole	34	1 316	55
Dambwa Combined School	Kombinert barne- og ungdomsskole	22	678	38
Christ The King Combined School	Kombinert barne- og ungdomsskole	18	1 041	35
Chainama Special School	Spesialskole for barn med nedsatt funksjonsevne	208	0	14
UTH Special School	Spesialskole for barn med nedsatt funksjonsevne	309	0	20
Totalt		721	12 134	659

Gjennom prosjektet ønsker vi å nå ut til 12 855 elever, hvorav 721 er registrert med nedsatt funksjonsevne og 12 134 er funksjonsfriske. I tillegg når prosjektet 659 lærere. Antallet elever med funksjonsnedsettelse varierer betydelig mellom skolene, og det er slående at enkelte ungdomsskoler med over 1500 elever kun rapporterer 2–4 elever med slike behov. Dette kan tyde på mørketall. Mulige årsaker inkluderer mangel på diagnostiske ressurser og fagpersonell, lav bevissthet om ulike former for funksjonsnedsettelse (særlig usynlige eller lettere funksjonsvariasjoner), stigma rundt å melde fra, både fra foreldre og skoler, og begrenset kapasitet til å følge opp elever. Det er derfor sannsynlig at det reelle antallet elever med funksjonsnedsettelse er høyere enn det som kommer frem av dagens tall.

Dette prosjektet er et samarbeid mellom NIF og fem zambiske organisasjoner. Ungdommen som introduserte seg i begynnelsen av søknaden er medlemmer av våre samarbeidsorganisasjoner Special Olympics, NAD Zambia, Sport in Action, NOWSPAR og Response Network.

I prosjektet må vi forholde oss til to grupper ungdom med nedsatt funksjonsevne i Zambia: 1) de som allerede går på skole, men trenger bedre tilpasning, og 2) de som ikke går på skole (3 av 10), og som trenger informasjon om sine rettigheter. I tillegg vil vi påvirke beslutningstakere på skoler og i myndighetene med anbefalinger basert på våre erfaringer mot slutten av prosjektet. Med denne forståelsen som utgangspunkt, presenterer vi de konkrete målene vi jobber mot i prosjektet.

Mål 1: Utvikle inkluderende skoler som ivaretar elever med nedsatt funksjonsevne

Vi skal gjennomføre et opplæringsprogram for alle elever ved våre 12 skoler. Med utgangspunkt i Special Olympics sin modell "Unified Champion Schools" (UCS), ønsker vi å lære opp elever på prosjektskolene i inkluderende atferd. Modellen vi bruker er godt testet og bygger på ideen om at inkludering er en atferd som kan læres på samme måte som akademiske ferdigheter. Vi gir elevene en verktøykasse med kunnskap og konkrete måter å inkludere, gjennom en kombinasjon av workshops og undervisning.

Unified Champion Schools-modellen er utviklet for å fremme sosial inkludering gjennom å jobbe på flere nivåer, som involverer ulike aktører (elever og lærere) i ulike skolekontekster (klasserom, kroppsøving/uteområder). Denne måten å jobbe på sørger for at hele skolen inkluderes i inkluderingsarbeidet. Både elever og lærere blir en del av et opplæringsprogram.

Vi vet at lærere spiller en viktig rolle i å legge til rette for samhandling mellom elever med og uten funksjonsnedsettelse på skolene, og nettopp derfor må de også få opplæring i hvordan de kan legge til rette for at all ungdom, også de med funksjonsnedsettelse kan trives på skolen. Denne våren har vi gjennomført en pilot med Special Olympics, hvor de har gjennomført inkluderende opplæring med 75 trenere i Zambia med samme opplæringsmaterieell. I prosjektet vil opplæringen foregå på lærere på prosjektskolene.

For at inkluderingsarbeidet på en skole skal ha reell effekt, må det også skje fysiske endringer på skolene. Mange av våre skoler mangler grunnleggende tilrettelegging for elever med nedsatt funksjonsevne. Derfor vil vi gjennom prosjektet sikre tilgjengelighet gjennom konkrete tiltak som ramper, tilpassede toaletter, bredere døråpninger og tilgjengelige klasserom og idrettsarenaer. Vi vil også se på behov for utstyr og hjelpemidler som gjør det mulig for alle elever å delta i undervisning og fritidsaktiviteter på lik linje. Fysiske tilpasninger er en forutsetning for deltakelse, og må ses i sammenheng med holdningsendringer og kompetanseheving – ikke som et tillegg, men som en integrert del av inkluderingsarbeidet.

Mål 2: Styrke ungdomsnettverk for å nå ut til ungdom med nedsatt funksjonsevne utenfor skolen

3 av 10 ungdommer med nedsatt funksjonsevne i Zambia står helt utenfor utdanning og fellesskap. For å nå disse, skal prosjektet bygge opp uformelle ungdomsnettverk ledet av ungdomsambassadører. Ambassadørene rekrutteres fra prosjektskolene. Dette er elever som selv har nedsatt funksjonsevne, og som andre unge lytter til.

Ungdommene som velges ut får opplæring i rettigheter, inkludering og i workshop-metodikk. Opplæringen handler ikke bare om å øke kunnskapen til ungdommen, men også om å styrke selvtillit og gi verktøy til å lede egne grupper. Etter opplæringen får ambassadørene ansvar for å etablere møteplasser i sine nærmiljøer. Gjennom møter i eget hjem, i skolebygg eller på andre tilgjengelige steder, kan ungdom med nedsatt funksjonsevne som i dag ikke går på skole samles.

Gjennom samarbeid med lokale organisasjoner, blant annet foreldreforeninger for barn med funksjonsnedsettelse, får ambassadørene hjelp til å rekruttere de første deltakerne. Vår erfaring viser at disse gruppene ofte vokser naturlig når ungdom ser at de ikke står alene. Her deles informasjon om rettigheter og muligheter, og det bygges fellesskap som kan bidra til økt deltakelse i samfunnet. For noen, blir dette også veien tilbake til skolegang.

I prosjektet gjennomfører vi tre runder med opplæring og etablering av nettverk i løpet av perioden. Modellen er utviklet gjennom tidligere vellykkede prosjekter, og vi vet at én ambassadør ofte kan nå ut til rundt 25 ungdommer i sitt nærmiljø. Gjennom systematisk oppfølging og støtte, sørger vi for at nettverkene blir bærekraftige.

Mål 3: Løfte ungdommens stemme og påvirke beslutningstakere i skolen og myndighetene

Gjennom ungdomsnettverkene vi etablerer, samles verdifulle erfaringer fra ungdom med nedsatt funksjonsevne. Dette er historier vi ønsker å løftes i møte med beslutningstakere, og det er ungdomsambassadørene selv som skal være talspersoner for saken.

Ambassadørene får opplæring i hvordan de kan påvirke. Etter opplæringen legges det til rette for møter mellom ungdommene og skoleledelsen, der de får dele forslag til hvordan skolene kan bli mer inkluderende.

Med utgangspunkt i erfaringene fra nettverkene, skal vi også tilrettelegge for samtaler mellom ambassadørene og aktuelle myndigheter. Dette kan være i form av presentasjoner, skriv eller andre kommunikasjonsformer.

Avslutningsvis skal ungdommene utvikle en kampanje på sosiale medier for å spre kunnskap om rettigheter, likeverd og inkludering. Kampanjen bygger på ungdommenes egne erfaringer og digitale uttrykk, og skal styrke fellesskapet på tvers av grupper og lokalsamfunn.

Gjennom hele prosessen får ungdommene støtte fra lærere og fagpersoner med erfaring innen kommunikasjon og påvirkningsarbeid.

1.4 Endringsteori

På neste side følger en oversikt over prosjektets endringsteori, som henger sammen med prosjektmålene. I denne endringsteorien tar vi utgangspunkt i «mål», «aktivitet», «indikatorer» og «målgruppe». En mer detaljert endringsteori vil bli laget ved prosjektoppstart.

Mål 1: Utvikle mer inkluderende skoler som ivaretar elever med nedsatt funksjonsevne

Aktivitet	Indikatorer	Målgruppe
1. Gjennomføre undervisning og workshops for både lærere og elever på prosjektets skoler	1.1 Antall lærere som deltar på opplæring 1.2 Antall lærere som opplever at de evner å inkludere elever med funksjonsnedsettelse (undersøkelse gjort før og etter)	1. Lærere på prosjektskolene (659)
2. Holde opplæring for elever om rettigheter, mangfold og inkludering	2.1 Antall elever som deltar på opplæring 2.2 Økt kunnskap om funksjonsnedsettelse og inkludering (før/etter-undersøkelse)	2. Elever med og uten funksjonsnedsettelse (12 855)
3. Tilrettelegge skolens fysiske miljø og skaffe nødvendig utstyr for deltakelse	3.1 Antall tilpasninger gjort 3.2 Antall elever som før ikke kunne være med i aktivitet, som nå er med	3. Elever med nedsatt funksjonsevne (721) og skoleledelsen

Mål 2: Styrke kjennskap til egne rettigheter blant ungdom med nedsatt funksjonsevne som ikke går på skole

Aktivitet	Indikatorer	Målgruppe
4. Lage og dele informasjonsmateriell om rettigheter gjennom brosjyrer	4. Antall brosjyrer delt ut	4. Ungdom med nedsatt funksjonsevne som ikke går på skole (600 hvert år), og deres foreldre
5. Trene elevambassadører i grunnleggende rettigheter og workshop-ledelse	5.1 Antall elevambassadører trent 5.2 Kjennskap til rettigheter og kunnskap om workshop-ledelse før og etter gjennomført opplæring	5. Elevambassadører (elever med nedsatt funksjonsevne) (24 hvert år)
6. Etablere uformelle ungdomsnettverk for å nå ut til ungdom som i dag ikke går på skole	6.1 Antall ungdommer med funksjonsnedsettelse rekruttert til nettverk 6.2 Rapportert kjennskap til egne rettigheter før og etter deltakelse i nettverket	6. Ungdom med funksjonsnedsettelse (600 hvert år) og deres foreldre
7. Utvikle innhold på sosiale medier for å nå ungdom som ikke kan møte fysisk på nettverkssamlingene	7. Positivt engasjement og spredning i sosiale medier (visninger, likes, kommentarer)	7. Ungdom med og uten nedsatt funksjonsevne

Mål 3: Styrke ungdoms mulighet til å påvirke skole- og myndighetsbeslutninger

Aktivitet	Indikatorer	Målgruppe
9. Opplæring i påvirkningsarbeid og rettighetskompetanse for elevambassadører	9. Kompetanse om påvirknings- og rettighetsarbeid før/etter kurs	9. Ungdomsambassadører (med funksjonsnedsettelse) (24 stk hvert år)
10. Organisere dialogmøter mellom ungdom og skoleledelse	10.1 Antall gjennomførte møter 10.2 Antall beslutninger som tas som følge av ungdomsinnsnitt	10. Ungdomsambassadører (24 stk hvert år) og skoleledelse
11. Utarbeide og presentere anbefalinger fra ungdom til lokale myndigheter	11. Antall anbefalinger levert til Ministry of Education, Ministry of health og Ministry of Youth, Sport and Arts	11. Ungdomsambassadører (24 stk hvert år) og skoleledelse
12. Lage en kommunikasjonskampanje i sosiale medier for å sette søkelys på ungdoms rettigheter	12. Engasjement og spredning i sosiale medier (visninger, likes, kommentarer)	12. Beslutningstakere og Zambias offentlighet

1.4 Målgruppe

Hovedmålgruppen i prosjektet er ungdom i alderen 13–19 år med nedsatt funksjonsevne, men arbeidet som gjøres vil også rette seg mot ungdom uten funksjonsnedsettelse og lærere, ettersom vi ønsker å utvikle inkluderende skolemiljøer der alle kan trives, utvikle seg og føle seg velkomne.

1.5 Ungdomsmedvirkning

Ungdom vet best hva som påvirker ungdom, og unge med funksjonsnedsettelse er eksperter på egne erfaringer. Derfor har vi involvert ungdom i alle ledd av prosjektet. I planleggingsfasen har to ungdomsråd bidratt: Ett i Zambia, med fem ungdommer som selv har funksjonsnedsettelse, og ett i Norge, med to ungdommer som har gitt innspill på hvordan vi best når ut til norsk ungdom.

Begge rådene har kommet med innspill til søknaden. Den zambiske gruppen kom blant annet med innspill om at vi ikke måtte glemme fysisk tilrettelegging (som nå er beskrevet i mål 1). Den norske gruppen ga oss tilbakemelding på begrepsbruk og tekstflyt. Et eksempel på et innspill var at vi heller burde bruke formuleringer som «arbeid for inkludering» istedenfor «arbeid mot ikke-diskriminering». Gruppene har hatt ulike roller i søknadsprosessen. Mens det zambiske rådet også representerer prosjektets målgruppe, og dermed kan mene mer om prosjektaktiviteter, uttalte den norske gruppen at «det er i denne fasen lettere for oss å mene noe om formuleringer og kommunikasjon enn å utvikle aktiviteter».

De ulike rollene vil også gjenspeile deres respektive roller i prosjektet. Det zambiske ungdomsrådet vil få en synlig rolle ved prosjektoppstart og bidra i oppfølging, evaluering og justering av prosjektet underveis. Det norske ungdomsrådet skal delta i informasjonsarbeidet knyttet til OD-kampanjen. Vi planlegger også en felles samling i Zambia for de to gruppene i løpet av prosjektperioden.

Rådene består av ungdom mellom 15 og 19 år, med kompetanse innen både ungdomsmedvirkning, idrett og paraidrett. De zambiske medlemmene er selv elever og aktive i paraidrett, og gir verdifull innsikt i målgruppens behov. De norske deltakerne har en kombinasjon av levd erfaring med nedsatt funksjonsevne og ungdomsmedvirkning. Denne kombinasjonen av kompetanse har foreløpig gitt oss verdifull innsikt i målgruppens erfaringer og behov, og vil også bli benyttet videre i prosjektet ved oppstart.

I tillegg til ungdomsrådene er ungdom sentrale i gjennomføringen av prosjektet. De blir trent i bevisstgjøring og inkluderende praksis, og de får opplæring i påvirkningsarbeid og kommunikasjon, og vil fungere som talspersoner og drivkrefter i arbeidet for inkludering og bedre rettigheter.

1.6 Risikovurdering

Nedenfor følger en oversikt over de mest kritiske risikoene som er identifisert i prosjektet. En mer detaljert risikovurdering vil bli gjennomført i en senere fase. Det er verdt å merke seg at metodikken som brukes i dette programmet allerede er utprøvd, og at Zambia regnes som et fredelig og stabilt land.

Risiko	Alvorlighetsgrad / sannsynlighet	Risikoreduserende tiltak
Manglende kapasitet i prosjektorganisasjonene	Høy / Lav	Dette forebygges gjennom organisatoriske vurderinger og aktsomhetsvurderinger. Organisasjonene vil fortsette å styrke kompetansen til ansatte og frivillige, slik at de forblir kvalifiserte og i stand til å gjennomføre programmet. I tillegg har vi nulltoleranse for korrupsjon og økonomiske uregelmessigheter. Forebyggende tiltak inkluderer å sikre åpenhet, gjennomgå antikorrupsjonspolicy og etiske retningslinjer i starten av prosjektet. Alle lokale partnere har erfaring som mottakere av norske bistandsmidler.

Maktforhold mellom elever og lærere	Høy / Høy	For å redusere risikoen gjennomfører vi opplæring av lærere i inkluderende praksis, tydelig rolleavklaring og legger til rette for trygge arenaer der ungdom kan uttrykke seg fritt. Lærerne får en støttende rolle i prosjektet, og ungdommene får rom til å bygge tillit, dele erfaringer og utvikle sin stemme uten frykt for sanksjoner. Dette styrker både deltakelsen og effekten av prosjektet.
Overgrep	Høy / Lav	Siden vi jobber med en sårbar gruppe, er opplæring i trygghet og beskyttelse viktig for alle, inkludert ansatte og ungdom. Vi vil også gjennomføre sikkerhetssjekk av alle representanter knyttet til dette prosjektet.

1.7 Budsjett

I budsjettet for OD-aksjonen 2026 estimerer vi at programmets totale kostnad vil være 14 millioner NOK. Kostnadene til aktiviteter i budsjettet er strukturert etter de tre målene som er beskrevet i søknaden. Budsjettet er lagt ved som en egen fil i søknaden.

2.0 Søkerorganisasjonene

Søkerorganisasjonene bak prosjektet har til sammen over 100 års erfaring med utviklingsarbeid i Zambia. Med komplementære styrker og fagområder samarbeider vi tett for å sikre inkluderende utdanning og varige endringer for barn og unge.

2.1 Lokale partnere

Selv om det er NIF som er søkerorganisasjon, benytter vi i dette prosjektet metodikk som er utviklet av NAD Zambia og Special Olympics i vårt arbeid. Organisasjonene NOWSPAR, Response Network og Sport in Action vil være ansvarlige for det meste av prosjektgjennomføringen. Nedenfor følger en kort introduksjon av hver organisasjon og en beskrivelse av hvorfor de er relevante samarbeidspartnere i dette programmet:

Special Olympics Zambia

Special Olympics' oppdrag er å tilby idrettsaktiviteter og konkurranser for barn og unge med utviklingshemming. Dette gir deltakerne mulighet til å utvikle fysisk helse, vise stå-på-vilje, oppleve glede og bygge vennskap og fellesskap. Special Olympics har eget landkontor i Zambia, og det er disse som er offisiell samarbeidspartner i dette prosjektet. Både hovedkontoret og Special Olympics afrikanske regionkontor har vært involvert i søknadsarbeidet.

Gjennom sitt program «Unified Schools» har Special Olympics støttet over 200 000 ungdommer, med og uten funksjonsnedsettelse, i 14 land. Programmet kobler sammen idrett og utdanning for å skape varig og bærekraftig endring i skolehverdagen, med mål om et inkluderende læringsmiljø der alle elever opplever tilhørighet og aksept. I likhet med vårt OD-prosjekt bygger det på forståelsen av at idrett og utdanning henger tett sammen og

gjensidig forsterker hverandre som arenaer for deltakelse, mestring og sosial utvikling.

NAD Zambia

Norges Handikapforbund (NAD) er en uavhengig menneskerettighetsorganisasjon for personer med funksjonsnedsettelse. Visjonen deres er et samfunn for alle, hvor mennesker med funksjonsnedsettelse har like muligheter som funksjonsfriske til å leve selvstendige liv. NAD har vært til stede i Zambia siden 2009 og har et landkontor med lokalt ansatte. Det norske kontoret har vært involvert i søknadsprosessen, men det er den zambiske organisasjonen som er samarbeidspartner i dette prosjektet.

NAD Zambia jobber med å fremme inkludering og styrke organisasjoner av og for personer med funksjonsnedsettelse i Zambia, slik at disse kan kjempe for sine rettigheter. NAD Zambia har jobbet med inkluderende utdanning i Zambia siden 2016, særlig i Livingstone og Lusaka. De

har utviklet et opplæringsprogram i inkluderende utdanning sammen med Enabling Education Network, som er godkjent av zambiske myndigheter som standardutdanning for lærerstudenter i Zambia.

National Organization for Women in Sports, Physical Activity and Recreation (NOWSPAR)

NOWSPAR ble etablert i Zambia i 2006 med mål om å fremme kvinners rett til å delta i idrett. Organisasjonen har erfaring med inkludering av ungdom med funksjonsnedsettelse gjennom sitt inkluderende barnerettighetsprogram innen idrett, som jobber med barn med funksjonsnedsettelse i marginaliserte lokalsamfunn. Gjennom partnerskapet med NOWSPAR får også prosjektet også dekket den viktige kjønnsdimensjonen.

NOWSPAR har særlig kompetanse på trygg deltakelse i idrett og utdanning, og jobber aktivt med å forebygge diskriminering, trakassering og overgrep i idrett og skolemiljøer. De har også erfaring med påvirkningsarbeid overfor myndigheter for å styrke rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse i nasjonale planer og regelverk.

Response Network

Response Network ble etablert i 2005, og har som overordnet mål å inspirere sårbare lokal-

samfunn til å realisere sine rettigheter gjennom selvhjelpsaktiviteter. De er en av få organisasjoner i Zambia som fokuserer på rurale områder ved å bruke selvstyrte og deltakende metoder. Response Network vil være ansvarlige for oppfølging av de rurale skolene i prosjektet.

Organisasjonen bidrar til ungdoms utdanning gjennom utvikling av livsferdigheter knyttet til idrettsaktiviteter. Gjennom de siste 10 årene har Response Network driftet et program spesielt rettet mot å styrke muligheter for personer med funksjonsnedsettelse, som gir organisasjonen verdifull erfaring for å jobbe med tematikken i områder preget av lavere utdanningsnivå og høyere stigma knyttet til å ha nedsatt funksjons- evne.

Sport in Action

Sport in Action er en grasrotorganisasjon som tilbyr idretts- og livsmestringsaktiviteter direkte til sårbare lokalsamfunn i Zambia. Rundt 30 000 barn og unge deltar i deres programmer.

Sport in Action jobber i partnerskap med utdanningsmyndighetene i Zambia, og tilbyr idrett og kroppsøving i både ordinære skoler og spesialskoler for barn med funksjonsnedsettelse. Organisasjonen har også et nært samarbeid med Special Olympics og har jobbet med barn med utviklingshemming i over 10 år. De når også ut til foreldre og bidrar til bevisstgjøring om barns rettigheter i idrett, inkludert barn med funksjonsnedsettelse

Om partnerskapet

Alle partnere har solid erfaring med ungdomsarbeid og grasrotidrett i Zambia, og har tidligere arbeidet med inkludering av ungdom med funksjonsnedsettelse i idrett. Sport in Action, Special Olympics, Response Network og NIF samarbeidet om programmet *Together for Inclusion* (avsluttet i 2021), som hadde som mål å øke bevisstheten om idrettens rolle i å fremme en sunn livsstil og å skape flere muligheter for barn og unge med funksjonsnedsettelse til å delta i idrett og fysisk aktivitet i nærmiljø og skole.

Special Olympics har siden 2008 implementert *Unified Champion Schools* i over 8 000 skoler i 49 amerikanske delstater, samt blant annet i Puerto Rico, Argentina, India, Egypt, Pakistan, Romania og Rwanda. Metodikken har vist seg effektiv og tilpasningsdyktig på tvers av kulturer. Våren 2025 ble den også testet i Zambia gjennom et pilotprosjekt.

Sammen utgjør partnerne et sterkt konsortium, godt forankret i lokale behov og kompetanse, samtidig som prosjektet bygger på internasjonalt anerkjente metoder for inkludering og ungdomsmedvirkning

2.2 Norsk søkerorganisasjon

NIF er øverste organ i Norges største folkelige sivilsamfunnsbevegelse og barne- og ungdomsorganisasjon. Ved utgangen av 2023 rapporterte 9 045 idrettslag inn totalt 1 862 007 medlemskap til NIF. Organisasjonen er landsdekkende og har en unik evne til å nå bredt ut, særlig blant ungdom.

NIFs visjon er *Idrettsglede for alle*, en forpliktelse som gjennomsyrrer hele organisasjonen. Siden 2007 har alle særforbund hatt ansvar for å innlemme paraidrett i sine aktiviteter. Paraidretten omfatter personer med fysisk funksjonsnedsettelse, utviklingshemming samt syns- og hørselshemming.

Vi arbeider målrettet for å gi personer med funksjonsnedsettelser like muligheter til å delta i idretten – som utøvere, trenere, frivillige og ansatte. Dette understøttes av *Paraidrettsstrategien 2022–2027*, som har styrket bevisstheten om paraidrett i hele organisasjonen. Vårt mål er at alle skal oppleve respekt, inkludering, kompetanse og likestilling i møte med idretten.

Internasjonalt har NIF lang erfaring med utviklingsarbeid i det globale sør. I dag er innsatsen konsentrert i sørlige Afrika, særlig Zambia, Zimbabwe og Malawi, i tillegg til samarbeid med African Union Sports Council, Region 5. Arbeidet setter søkelys på paraidrett, inkludering og trygge idrettsmiljøer – med skolen som en viktig arena.

2.4 Rutiner for oppfølging og kontroll

Partnerne bak dette OD-prosjektet samarbeider allerede gjennom et Norec-støttet utvekslingsprogram og et Norad-støttet organisasjonsutviklingsprogram. Vi møtes jevnlig, deler erfaringer og lærer av hverandre. Ansatte i NIF, både i Norge og i regionen, følger opp prosjektene gjennom besøk og tett kontakt.

Før vår nye femårige Norad-avtale ble inngått i 2023, gjennomførte vi kapasitetsvurderinger av alle partnere, både organisatorisk og økonomisk. Vi gjør også egne vurderinger for å styrke samarbeidet og forstå arbeidsmetodene bedre. Åpenhet og gjensidighet preger partnerskapet, med faste møteplasser og felles gjennomgang av både økonomi og resultater.

NIF har tydelige retningslinjer for økonomikontroll som gjelder for alle partnere. Disse setter minimumskrav til internkontroll og regnskap, i tråd med nasjonale lover. Partnerne signerer en årlig avtale som fastsetter rammene for prosjektgjennomføring.

Ved mistanke om økonomiske uregelmessigheter har vi et varslingsystem – "Mitt Varsel" – som gjør det mulig å melde anonymt. Varsler følges opp i tråd med NIFs rutiner og nasjonale lover.

2.3 Kompetanse, erfaring og vilje til å styrke ungdomsmedvirkning

NIF er Norges største barne- og ungdomsorganisasjon, og det forplikter. De siste årene har vi tatt flere grep for å sikre reell ungdomsmedvirkning i beslutningsprosesser. I 2023 gjennomførte vi en medvirkningsprosess med ungdom i alderen 13–18 år, som også ble en del av Strømmekomiteens sluttrapport *Strømming i norsk idrett*.

Et pågående tiltak er utvikling av nye aktivitets- og konkurranseformer for ungdom mellom 13 og 16 år. I dag jobber 18 særforbund med dette, for å unngå at voksne utvikler konsepter ungdom ikke kjenner seg igjen i. De nye formatene har fått gode tilbakemeldinger fra ungdom som har testet dem. I tillegg driver vi med internasjonal utveksling av unge idrettsledere gjennom programmet Idrettsutvekslingen, som gir ungdom praktisk ledertrening og interkulturell erfaring.

NIF stiller også krav til ungdomsrepresentasjon: Styret skal ha minst to medlemmer under 26 år, og valgkomiteen minst ett. Det samme gjelder alle særforbund, idrettskretser og deres komiteer. Dette er unikt i internasjonal sammenheng blant nasjonale olympiske komiteer.

Særforbund flest har egne ungdomsutvalg eller råd, som får komme med innspill og påvirke beslutninger. Som landets største ungdomsorganisasjon er vi forpliktet til å lytte til målgruppen og inkludere dem i beslutningstaking.